
Locuitori din Bistrița participanți la Primul Război Mondial

III

Florin VLAȘIN
Dorin DOLOGA

Cuvinte cheie: Primul război mondial, Bistrița, mobilizați, morți, infirmi, ocupații.

Mots-clés : Première Guerre mondiale, Bistrița, mobilisés, héros, invalides, occupations.

În timpul Primului Război Mondial o serie de locuitori din Bistrița au fost mobilizați în cadrul armatei austro-ungare și trimiși pe front. Primul Război Mondial a avut o importante consecințe politice, economice, sociale, morale și demografice la nivelul orașului Bistrița. Ca urmare a intrării României în Primul Război Mondial, a fost posibilă reunirea teritoriilor românești din Austro-Ungaria cu Vechiul Regat. După anul 1918 s-a instaurat o nouă ordine politică și economică. În anul 1934 Corneliu Mureșan devine primul primar român al Bistriței. Un aspect important datorită impactului social, dar și economic, îl reprezintă administrația. Măsurile luate de către Statul Român după anul 1918 a dus la creșterea numărului funcționarilor români în instituțiile publice. Pierderile umane și materiale cauzate de război au fost considerabile și au avut importante urmări economice și demografice. Mulți dintre locuitorii din Bistrița care au căzut pe front erau meșteșugari, cum erau de exemplu zidarii, tâmplarii, fierarii, cizmarii, sau comercianți, pierderea lor reprezentând o scădere a potențialului meșteșugăresc al orașului Bistrița. Un număr relativ mare de oameni au rămas invalizi sau cu alte afecțiuni de pe urma războiului, ceea ce a diminuat capacitatea lor economică și a creat o presiune financiară și socială asupra statului care trebuia să îi susțină. Scăderea populației orașului Bistrița datorită celor care au căzut în luptă a fost amplificată de cei care și-au pierdut viața din cauza epidemiilor de tifos și gripă spaniolă de la sfârșitul războiului, capacitatea de combatere a acestora fiind diminuată datorită condițiilor de la terminarea acestuia. Pierderile umane de pe front au afectat familiile acestora, ducând la apariția unor cazuri de concubinaj, la diminuarea încrederii în valorile morale tradiționale.

Prezentăm în continuare cazurile unor locuitori din orașul Bistrița participanți la marea conflagrație de la începutul secolului XX:

NAGY CAROL – s-a născut la 10.01.1874. El era fiul lui Nagy Carol și Nagy Ester (născută Sandor). Era de meserie pantofar. La 16.07.1899 s-a căsătorit în orașul Bistrița cu Kegyes Lidia, născută în orașul Târgu Mureș la 18.04.1872, fiica lui Kegyes Carol și Kegyes Lina (născută Biró). În timpul Primului Război Mondial a fost mobilizat în cadrul Regimentului 22 honvezi din Târgu Mureș și trimis pe front, unde a încetat din viață¹.

NAGY GHEORGHE – era fiul lui Nagy George și Nagy Maria. În luna august 1913 a fost încorporat pentru satisfacerea stagiului militar în cadrul Regimentului 63 infanterie austro-ungară din Bistrița, iar în luna septembrie 1913 a fost transferat la Pola², la marină, pe cuirasatul „Franz Ferdinand”. În luna octombrie 1914 a fost îna-

---

1 *Ibidem*, inv. 618, dosar 3756, ff. 1, 8, 17-19.

2 Principala bază navală a Imperiului austro-ungar la Marea Adriatică.

intat în gradul de caporal. În anul 1917 a fost rănit pe frontul din Italia, fiind diagnosticat cu „atrofia mușchilor membrului superior drept, ca urmare a unei fracturi”. Ca urmare, în luna noiembrie 1918 a fost demobilizat și lăsat la vatră ca invalid de război. La 11.12.1919 s-a căsătorit cu Bilegan Susana. Împreună cu aceasta a avut un copil, Florica, născută la 10.10.1919. Ulterior s-a stabilit împreună cu familia în orașul Bistrița³.

NAGY MITRU – s-a născut la 23.12.1883 în orașul Bistrița. El era fiul lui Nagy Mitru și Nagy Zamfira (născută Huha). La 07.10.1903 a fost încorporat pentru satisfacerea stagiului militar în cadrul Regimentului 63 infanterie austro-ungară din Bistrița, iar la 13.09.1906 a fost trecut în rezervă. La 13.02.1909 s-a căsătorit în orașul Bistrița cu Dorofteiu Maria, născută la 16.03.1892, fiica lui Dorofteiu Mihai și Dorofteiu Flora (născută Horhondar). Împreună cu aceasta a avut un copil, Floarea, născută la 16.03.1910. La 04.08.1914 fost mobilizat ca soldat în cadrul Regimentului 22 honvezi din Târgu Mureș și trimis pe front. La 20.05.1916 a încetat din viață în orașul Alcesku din Rusia. La 07.09.1916 soția sa a încetat din viață din cauza scrufulozei⁴.

NAGY PETRE – s-a născut la 04.06.1867. El era fiul lui Nagy Ioan și Nagy Iren (născută Micle). În luna octombrie 1889 a fost încorporat pentru satisfacerea stagiului militar în cadrul Regimentului 63 infanterie austro-ungară din Bistrița, iar în luna septembrie 1892 a fost trecut în rezervă. La 03.03.1916 s-a căsătorit în localitatea Bistrița cu Enceanu Maria, născută la 20.05.1868, fiica lui Enceanu Petre și Enceanu Maria (născută Prislopan). Împreună cu aceasta a avut un copil, Petre, născut la 19.04.1907. La 01.05.1916 a fost mobilizat ca soldat în cadrul Regimentului 63 infanterie austro-ungară din Bistrița, iar la 01.06.1916 a plecat pe front. Din anul 1917 nu a mai dat nici un semn de viață⁵.

NANI ALOISIU – s-a născut la 28.01.1886. El era fiul lui Nani Celestin și Nani Amalia (născută Gereb). La 03.09.1911 s-a căsătorit cu Kitkovszki Matilda, născută la 14.01.1889, fiica lui Kitkovszki Carol și Kitkovszki Laura (născută Mátyás). Împreună cu aceasta a avut un copil, Gabriela, născută la 06.03.1912. Ulterior s-a stabilit împreună cu familia în orașul Bistrița. La 31.07.1914 a fost mobilizat ca soldat în cadrul Regimentului 21 honvezi din Cluj și trimis pe front. La 23.07.1916 a dispărut în timpul luptelor de pe frontul din Rusia⁶.

NEAGU ILIE – s-a născut la 28.04.1884. El era fiul lui Neagu Raveca. La 18.02.1912 s-a căsătorit în orașul Bistrița cu Pantea Ludovica, născută la 20.09.1888, fiica lui Pantea Ilie și Pantea Maria (născută Sandu). Împreună cu aceasta a avut doi copii: Pavel, născut la 12.07.1908 și Măriuța, născută la 10.03.1912. În luna februarie 1915 a fost mobilizat ca soldat în cadrul Regimentului 22 honvezi din Târgu Mureș, iar la 02.05.1915 a fost trimis pe front. După această dată nu s-a mai știut nimic de el⁷.

NEMET IOAN – s-a născut la 24.08.1895. El era fiul lui Nemet Ștefan și Nemet Sofia (născută Lang). La 06.06.1914 a fost mobilizat ca soldat în cadrul Regimentului 35 artilerie austro-ungară din Cluj. La 15.08.1914 a fost înaintat la gradul de fruntaș, iar la 12.09.1916 a fost înaintat în gradul de caporal. În urma rănii suferite a fost diagnosticat cu „lipsă de substanță la osul parietal drept de 15 cm² fără tulburări funcționale”. Ca urmare, în luna noiembrie 1918 a fost demobilizat și lăsat la vatră ca invalid de război. La 26.12.1920 s-a căsătorit în orașul Bistrița cu Haitchi Catarina, născută la 22.05.1900, fiica lui Haitchi Ioan și Haitchi Catarina (născută Roth). Împreună cu aceasta a avut trei copii: Ioan, născut la 23.10.1921, Martin, născut la 29.01.1923 și Sofia Ioana, născută la 25.12.1924⁸.

NIERLICH MIHAIL – s-a născut la 22.04.1886 în orașul Bistrița. El era fiul lui Nierlich Ioan și Nierlich Maria (născută Schuller). Era de profesie măsar (tâmplar). În luna octombrie 1907 a fost încorporat pentru satisfacerea stagiului militar în cadrul Regimentului 22 honvezi din Târgu Mureș, iar în luna decembrie 1909 a fost trecut în rezervă. La 23.09.1911 s-a căsătorit cu Lang Maria, născută la 28.03.1894, fiica lui Lang Mihail și Lang Sofia (născută Klein), dar nu a avut copii împreună cu aceasta. În luna august 1914 a fost mobilizat ca soldat în cadrul Regimentului 32 honvezi din Dej și trimis pe front, unde a dispărut⁹.

3 ANBN, Fond *Invalizi, orfani și văduve de război*, inv. 805, dosar 1731, ff. 1-7.

4 Afecțiune cronică de natură tuberculoasă caracterizată prin inflamarea ganglionilor limfatici; *Ibidem*, inv. 805, dosar 1733, ff. 1-16.

5 ANBN, Fond *Invalizi, orfani și văduve de război*, inv. 805, dosar 1732, ff. 1-14.

6 *Ibidem*, inv. 805, dosar 1736, ff. 1-14.

7 *Ibidem*, inv. 805, dosar 1746, ff. 1-14.

8 *Ibidem*, inv. 805, dosar 1764, ff. 1-10.

9 *Ibidem*, inv. 805, dosar 1781, ff. 1-10.